

هزینه تمام شده تولید پسته در باغات مثمر کشور در سال ۱۳۹۰

کمیسیون باغبانی انجمن پسته ایران

نزدیک بسیار محتمل به نظر می‌رسد؛ کما اینکه اثرات شروع این بحران هم اکنون نیز قابل مشاهده است. در گزارش حاضر هزینه تولید پسته برای یک هکتار از یک باغ پسته مثمر در سال ۱۳۹۰ بررسی شده و با هزینه تولید همان باغ در سال ۱۳۸۸ مقایسه می‌گردد.

ایران هم اکنون بالغ بر ۲۰۰ هزار تن پسته خشک در پوست در سال است که در صورت تداوم وضع موجود و پیشی گرفتن هزینه‌های تولید از قیمت محصولات جایگزین و رقیب، از دست رفتن حداقل بخش قابل توجهی از سهم ایران در این بازار و به تبع آن درآمد میلیارد دلاری این صنعت در آینده

تسورم مزمن و شدید موجود در اقتصاد کشور و سیاست تثبیت نرخ ارز توسط دولت از یک سو و طرح هدفمند کردن یارانه‌ها از سوی دیگر، باعث کاهش یا از بین رفتن مزیت نسبی اقتصادی بسیاری از فعالیت‌های تولیدی در کشور از جمله کشاورزی و تولید پسته شده است. بازار صادراتی بالقوه پسته

جدول شماره ۱. مشخصات عمومی باغی تأثیرگذار بر هزینه‌های تولید

تاریخ	آذر ۹۰	پیوند	احمدآقایی - اکبری	جنس خاک	مخلوط مناسب
کد باغدار	XXXXXXXXXXXXXX	فاصله رس	۷ متری	روش آبیاری	غرق آبی با کانال سیمانی
محل باغ	XXXXXXXXXXXXXX	سن باغ	۳۰ سال به بالا	کیفیت آب	اسیدی و کمی شور
مساحت	XXXXXXXXXXXXXX	میانگین برداشت	۱۵۰۰ هکتار/ کیلو	دوره آبیاری	۴۵ روزه

جدول شماره ۲. میانگین سالیانه هزینه‌های جاری باغبانی یک هکتار باغ پسته مثمر (تومان)

عنوان	واحد	هزینه واحد	مقدار	هزینه
باغبانی	بیل زنی	نفر-روز	۷,۰	۱۶۴,۵۰۰
	هرس	نفر-روز	۱۷,۰	۳۹۹,۵۰۰
	علف کنی (وجین)	نفر-روز	۹,۰	۲۱۱,۵۰۰
	آبیاری	نفر-روز	۳۲,۰	۷۵۲,۰۰۰
	توکاری و پیوند	نفر-روز	۳,۰	۷۰,۵۰۰
	جمع	نفر-روز	۶۸,۰	۱,۵۹۸,۰۰۰
کود دهی و اصلاح خاک	شیمیائی خاک	نفر-روز	۱,۵	۳۵,۲۵۰
	محلول پاشی	نفر-روز	۰,۵	۱۱,۷۵۰
	حیوانی	نفر-روز	۵,۵	۱۲۹,۲۵۰
	اصلاح خاک	نفر-روز	۴,۵	۱۰۵,۷۵۰
	جمع	نفر-روز	۱۲,۰	۲۸۲,۰۰۰
سم و روغن	دفع آفات	نفر-روز	۴,۰	۲۲,۵۰۰
	تله گذاری	نفر-روز		۲۲,۵۰۰
	علف کشی	نفر-روز		۲۲,۵۰۰
	قارچ کشی	نفر-روز		۲۲,۵۰۰
	دفع جانور مزاحم	نفر-روز		۲۲,۵۰۰
	روغن پاشی	نفر-روز		۲۲,۵۰۰
جمع	نفر-روز	۴,۰	۹۴,۰۰۰	
سایر				-
جمع	نفر-روز	۸۴,۰		۱,۹۷۴,۰۰۰

ادامه جدول شماره ۲. میانگین سالیانه هزینه های جاری باغبان ۲۰۱۱ ی یک هکتار باغ پسته مثمر (تومان)

هزینه	مقدار	هزینه واحد	واحد	عنوان		
۱۴,۰۰۰	۲۰,۰	۷۰۰	عدد	نهال و پیوند	باغبانی	
۳,۰۰۰	۰,۲	۱۵,۰۰۰	عدد	بیل و ...		
۲,۰۰۰	۰,۱	۲۰,۰۰۰	عدد	قیچی و اره و ...		
۲۵,۰۰۰	۵,۰	۵,۰۰۰	متر	تعمیرات سیستم آبرسانی		
۴۴,۰۰۰				جمع		
۴۵۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰	۳۰۰	کیلو	شیمیائی خاک	کود دهی و اصلاح خاک	
۷,۵۰۰	۱,۰	۷,۵۰۰	لیتر	محلول پاشی		
۱,۲۰۰,۰۰۰	۲۰,۰	۶۰,۰۰۰	تن	حیوانی		
۱۰۵,۰۰۰	۳۵,۰	۳,۰۰۰	تن	اصلاح خاک		
۱,۷۶۲,۵۰۰				جمع		
۱۵۰,۰۰۰	۱۰,۰	۱۵,۰۰۰	لیتر	سموم دفع آفات	سم و روغن	
۷,۵۰۰	۱,۰	۷,۵۰۰	عدد	تله		
۱۶,۵۰۰	۳,۰	۵,۵۰۰	لیتر	علف کش		
-			لیتر	قارچ کش		
-				دفع جانور مزاحم		
۴۲,۰۰۰	۳۵,۰	۱,۲۰۰	لیتر	روغن		
۲۱۶,۰۰۰				جمع		
-				سایر		
۲,۰۲۲,۵۰۰				جمع		
۱۲۸,۱۰۰	۲۱,۰	۶,۱۰۰	ماشین-ساعت	شخم زنی	باغبانی	
		۶,۱۰۰	ماشین-ساعت	تیلر		
		۶,۱۰۰	ماشین-ساعت	ریپر		
		۶,۱۰۰	ماشین-ساعت	جمع		
۳۰,۵۰۰	۵,۰	۶,۱۰۰	ماشین-ساعت	شیمیائی خاک	کود دهی و اصلاح خاک	
		۶,۱۰۰	ماشین-ساعت	محلول پاشی		
		۶,۱۰۰	ماشین-ساعت	حیوانی		
		۳۰,۰۰۰	ماشین-ساعت	اصلاح خاک		
۶۰,۵۰۰				جمع		
۳۶,۶۰۰	۶,۰	۶,۱۰۰	ماشین-ساعت	دفع آفات	سم و روغن	
				تله گذاری		
		۶,۱۰۰	ماشین-ساعت	علف کشی		
		۶,۱۰۰	ماشین-ساعت	قارچ کشی		
				دفع جانور مزاحم		
		۶,۱۰۰	ماشین-ساعت	روغن پاشی		
۳۶,۶۰۰	۶,۰	۶,۱۰۰	ماشین-ساعت	جمع		
۵,۵۰۰	۰,۱	۵۵,۰۰۰	عدد	آب، برگ، خاک و سایر	آزمایش و مشاوره	
-					سایر	
۲۳۰,۷۰۰					جمع	
۴,۲۲۷,۲۰۰					جمع	کل جاری

هزینه تمام شده تولید پسته در باغات مثمر کشور در سال ۱۳۹۰

در یک هکتار باغ پسته با عملکرد متوسط ۱۵۰۰ کیلوگرم در هکتار محاسبه گردیده که عملاً جز گروه باغ های خوب و مطلوب قرار می گیرد و متأسفانه با شرایط نامطلوب منابع آب، تعداد این باغات در سطح کشور و به ویژه در استان کرمان محدود بوده و روز به روز نیز کمتر می شود. به عبارتی متوسط هزینه تولید هر کیلو پسته در باغات با شرایط عمومی نامطلوب که معمولاً عملکردهای پایین تر از ۸۰۰ کیلوگرم در هکتار دارند بسیار بیشتر از این رقم می شود. به باور انجمن پسته ایران، افزایش هزینه سالانه تولید هر کیلو پسته ناشی از تورم سالیانه، و بهره‌وری پایین باغات به دلیل وضعیت بفرنج منابع آب، در حال حاضر بزرگترین مشکل باغداری پسته بوده که روز به روز شکاف هزینه و درآمد را بیشتر و بیشتر می نماید به گونه‌ای که عملاً هر ساله تعداد بیشتری از باغات از شرایط تولید اقتصادی خارج شده و این موضوع امکان رقابت قیمتی در بازار جهانی را از صنعت پسته ایران سلب می نماید.

مورد بررسی در سال ۱۳۹۰ برابر ۴,۲۲۷,۲۰۰ تومان و میانگین هزینه سرمایه‌ای باغبانی نیز ۳,۱۴۲,۵۰۰ تومان بوده است. به عبارتی جمع هزینه‌های باغبانی در هر هکتار از باغ نمونه مورد بررسی به ۷۳۶۹۷۰۰ تومان بالغ می گردد که معادل ۴۹۱۰ تومان هزینه به ازای هر کیلو پسته خشک تولیدی می شود. در صورتی که به این هزینه، مبلغ ۱۶۵۰ تومان هزینه سالیانه بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت برای هر کیلو پسته را نیز اضافه کنیم، متوسط هزینه تمام شده تولید برای هر کیلو پسته خشک در هم به ۶۵۶۰ تومان بالغ خواهد شد. مقایسه هزینه‌های فوق با هزینه تولید هر کیلو پسته خشک در سال ۱۳۸۸ به میزان ۴۷۱۵ تومان، بیانگر رشد ۳۹ درصدی هزینه تولید در طی دو سال می باشد. این افزایش در هزینه‌های جاری ۵۸ درصد، در هزینه‌های سرمایه‌ای ۳۳ درصد و در هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت ۴۶ درصد بوده است. بایستی توجه نمود که هزینه‌های فوق

بر این اساس انجمن پسته ایران در آذرماه ۱۳۸۸ و آذرماه ۱۳۹۰ اقدام به برآورد هزینه تمام شده پسته در یک هکتار از این باغ با عملکرد میانگین ۱۵۰۰ کیلوگرم پسته خشک در هکتار نمود که اطلاعات آن به شرح جداول زیر ارائه گردیده است:

- جدول شماره ۱. مشخصات عمومی باغی تأثیرگذار بر هزینه تولید
- جدول شماره ۲. میانگین سالیانه هزینه‌های جاری باغبانی یک هکتار باغ پسته مثمر
- جدول شماره ۳. میانگین سالیانه هزینه‌های سرمایه‌ای باغبانی یک هکتار باغ پسته مثمر
- جدول شماره ۴. میانگین سالیانه هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت برای هر کیلو پسته خشک
- در جدول شماره ۵ نیز هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک در سال‌های ۸۸ و ۹۰ مقایسه شده است. همانگونه که در جداول فوق‌الذکر ملاحظه می گردد، کل هزینه‌های جاری نگهداری یک هکتار باغ پسته

جدول شماره ۳. میانگین سالیانه هزینه‌های سرمایه‌ای باغبانی یک هکتار باغ پسته مثمر (تومان)

عنوان	واحد	هزینه واحد	مقدار	هزینه
آب	با فرض خرید کامل	متر مکعب	۱۳,۶۰۰,۰	۲,۰۴۰,۰۰۰
استهلاک	سی ساله مستقیم	هکتار	۰,۰۳۳	۱,۰۰۰,۰۰۰
	بیست ساله مستقیم	هکتار	۰,۰۵۰	۲,۵۰۰
	ده ساله مستقیم	هکتار	۰,۱۰۰	۱۰۰,۰۰۰
	جمع			۱,۱۰۲,۵۰۰
کل سرمایه‌ای	جمع			۳,۱۴۲,۵۰۰

جدول شماره ۵. مقایسه هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک (تومان) در سالهای ۸۸ و ۹۰

جدول شماره ۴. میانگین سالیانه هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت برای هر کیلو پسته خشک (تومان)

عنوان	هزینه	شرح	۱۳۸۸	۱۳۹۰	درصد رشد
بیمه کشاورزی	۱۳۰	هزینه باغبانی در هر هکتار	۲,۶۷۲,۲۲۵	۴,۲۲۷,۲۰۰	۵۸
نگهبانی، برداشت و حمل	۴۰۰		۲,۳۵۳,۳۳۳	۳,۱۴۲,۵۰۰	۳۳
فرآوری	۶۰۰		۵,۰۲۵,۶۵۸	۷,۳۶۹,۷۰۰	۴۶
بیمه انبار	۲۰	جمع هزینه‌های باغبانی برای هر کیلو پسته خشک	۳۵۹۰	۴۹۱۰	۳۶
مدیریت و دفتری	۵۰۰	جمع هزینه‌های بیمه، حمل، فرآوری و مدیریت برای هر کیلو پسته خشک	۱۱۲۵	۱۶۵۰	۴۶
سایر	-				
جمع	۱,۶۵۰	هزینه تمام شده تولید برای هر کیلو پسته خشک	۴۷۱۵	۶۵۶۰	۳۹